

Stichting De Tuinen van Mariahoeve

Jaarverslag 2023

Inhoud

Voorwoord.....	3
1 Boskoks.....	4
2 Activiteiten Voedselbos.....	5
2.1 Werkdagen.....	5
2.2 Nieuwe bomen.....	6
2.3 Nominatie Gulden Klinker.....	7
3 Activiteiten Mariahof.....	8
3.1 Overlijden Hans Hageman.....	8
3.2 Stages.....	8
3.3 Haags Preventie Akkoord.....	8
3.4 Overlast.....	9
4 Toverbosch Seizoenfeesten.....	10
5 Aanmoedigingsprijzen.....	11
5.1 Groen lintje van Groen Links Den Haag.....	11
5.2 Oscar van Stadsdeel Haagse Hout.....	11
6 Onderhoud stukje ruig gebied Reigersbergen.....	12
7 Overige activiteiten.....	13
7.1 Ons Eten Den Haag fietstocht 25 mei en 17 september.....	13
7.2 Aanwezigheid bij andere evenementen.....	13
7.3 Bijeenkomst Ons Eten Den Haag over korte voedselketen.....	14
7.4 PeP vrijwilligersmarkt.....	14
7.5 Taalles in de tuin.....	14
7.6 Honingslingeren.....	14
7.7 Stadmakersfestival.....	14
7.8 Voedselbos Dag Nieuwegein.....	15
7.9 Sociale media en pers.....	15
8 Bestuurlijke zaken.....	16
8.1 Convenant Mariahof en Diamantcollege.....	16
8.2 10 jaar Stichting.....	16
8.3 Vergaderingen.....	16
8.4 Voorzitter.....	16
9 Financiën.....	17

Voorwoord

Wat hebben we veel mooie buiten projecten mogen doen het afgelopen jaar. Terugkijkend zijn er de boskoklessen geweest samen met tieners uit de wijk, in de eerste groep. De tweede groep boskoks hebben we op mogen leiden in samenwerking met Sint Paulcollege. Beide groepen hebben hun certificaat Boskok gehaald

Ze kunnen vijf gerechtjes klaar maken uit de natuur. Van oogsten tot voorbereiden én serveren in het voedselbos. Hun examen was in het voedselbos tijdens een proeverij met ouders en gasten. De eerste groep heeft het onderdeel mini-voedselbos bij particuliere tuinen erbij gevolgd als extra onderdeel.

Dat het een geslaagde cursus was blijkt uit de reacties van de jongeren, herhaaldelijk vragen ze of we een vervolg geven en of we niet de hele school de boskoklessen willen geven.....! Een jongen zei tijdens een boskokles dat als de schoolweek uit deze lessen zou bestaan hij het wél leuk zou vinden om naar school te gaan.....! Hieruit blijkt maar weer hoe belangrijk praktijklessen zijn voor sommige leerlingen.

Jan heeft een mooi kort filmpje gemaakt van twee minuten over dit project, het staat op onze website www.voedselbosmariahoeve.nl

We mochten in september jl. ook ons 10 jarig jubileum vieren met de stichting. We zijn opgericht in 2013. Al 10 jaar werken we samen met een vast team dat ons met raad en daad bijstaat, ondersteund en advies geeft op ecologisch gebied.

We hebben als een bekroning een groen lintje gekregen op de 10^e van de 10^e, de dag van de Duurzaamheid. Het groene lintje is een erkenning van Groen Links voor organisaties die zich inzetten voor natuur en educatie, mensen betrekken bij de natuur. Het was een gezellige middag in de Mariahof waarbij 17 mensen aanwezig waren uit de wijk en van de Gemeente. Er waren heerlijke home-made hapjes door Jan gebakken.

Wat we nog meer hebben gedaan kunt u lezen in dit jaarverslag.

We hopen u, als lezer, graag een keer te ontmoeten in de Mariahof of in het Voedselbos op onze maandelijkse werkdagen!

Mocht u het leuk vinden vijf keer per jaar betrokken te zijn bij onze vergaderingen en incidenteel bij activiteiten of overlegmomenten met andere partijen, dan bevelen we ons voorzitterschap van harte bij u aan. Want inderdaad, we zoeken een voorzitter met groene affiniteit. Veel kennis is niet nodig, betrokkenheid bij het groen en de natuur is voldoende.

Hartelijke groeten van

Marjan Looije

Interim voorzitter Stichting de Tuinen van Mariahoeve

1 Boskoks

In 2022 hebben we, in opdracht van de gemeente Den Haag, het project Boskok opgestart. Met een klein groepje jongeren gingen we in het Voedselbos aan het werk, en maakten we een aantal gerechtjes met de oogst uit het bos. In 2023 hebben we het Boskok project opnieuw uitgevoerd, nu in samenwerking met het St Paul college. Er werd een wervingsfilmpje gemaakt, waar 6 scholieren op reageerden. Uiteindelijk hebben 4 jongeren de cursus afgemaakt. In 5 lessen leerden ze verschillende eetbare planten uit het voedselbos herkennen en er lekkere gerechtjes mee maken (pesto, pannenkoek, dressing, wrap). Als afsluiting werd een picknick georganiseerd voor genodigden (ouders en gasten, waarbij de jongeren uitleg gaven over het voedselbos en de geleerde gerechtjes ter plekke maakten en serveerden. Niet alles lukte even goed, maar de gasten vonden het heerlijk. De vier boskoks, Nathan, Lizzy, Noa en Kimberley hadden hun certificaat helemaal verdiend. Een filmpje van de afsluitende proeverij is te zien op : <https://www.voedselbosmariahoeve.nl/2023/11/19/boskoks-sluiten-cursus-met-succes-af/>

De vier boskoks hebben daarna nog regelmatig geholpen bij andere activiteiten van het Voedselbos, onder andere tijdens de Proefparade en in het Haagse Bos. Op 12 december maakten en serveerden boskoks Nathan en Lizzy een wildplukpesto voor 150 personen.

Vanuit het Haags Preventie Akkoord (HPA) zijn we gevraagd om het project opnieuw uit te voeren. In oktober 2023 zijn we gestart met de internationale schakelklassen (ISK) van het Diamantcollege. Het is een zeer geslaagd project, dat in 2024 zeker voortgezet gaat worden.

2 Activiteiten Voedselbos

2.1 Werkdagen

Zoals gebruikelijk werd de landelijke vrijwilligersdag NL Doet, georganiseerd door het Oranjefonds, gebruikt als aftrap van onze reguliere werkdagen in het Voedselbos. Dit jaar was dat op 11 maart. Er kwamen 15 vrijwilligers, waaronder Joris Wijsmuller (Directeur Duurzaam Den Haag).

Op 8 april 2023 vond de eerste echte werkdag plaats. Aan het begin van de lente komt het voedselbos langzaam uit de winterslaap. Ook de mensen moeten weer wennen aan de langere dagen en het warmere weer. Na de donkere maanden, met veel en zwaar eten, kunnen onze lichamen wel wat frisheid gebruiken. Daarom ging de eerste workshop over ontgiften, waarbij

met name de brandnetel centraal stond. Brandnetels zijn lastig, maar ze zijn ook heel gezond en leveren veel stoffen om het lichaam te reinigen. Er was brandnetelthee met brandnetelkoekjes, en toast met brandnetelpesto. De workshop werd gegeven door Nicolette Maton.

Er werden wat kruidenplanten, fruitstruiken en boompjes in de grond gezet : hop, moerbeï en twee exemplaren van de oude appelsoort Dubbele zoete aagt, een droogappel. Verder werden de paden schoongemaakt, werd er gemaaid en bloemzaden gestrooid. Om de bodem te verbeteren werd er ook lavagruis gestrooid.

Er waren 15 mensen aanwezig. Tijdens de werkdag kregen we spontaan bezoek van een correspondent van het wijkblad. Hij was nam deel aan de workshop over brandnetels, en schreef daarna een enthousiast stukje voor het wijkblad.

De tweede activiteit vond plaats op 13 mei 2023. Dit keer was het thema de eerste oogst. De vlier en meidoorn staan in bloei, en van de bloesem kan siroop gemaakt worden. En er is meer te zien en te proeven. De daslook groeit, en de jonge blaadjes van de kruidenplanten kunnen geoogst worden. Ook voor kinderen is er veel te zien in het voedselbos. Daarom hadden we een bosbingo georganiseerd. Kinderen en hun ouders maakten een proef- en plukspeurtocht door het voedselbos, op zoek naar bijzondere plantjes en beestjes.

De vrijwilligers gingen aan de slag met het noodzakelijke onderhoud, met bijzondere aandacht voor de haagwinde, die het hele voedselbos aan het overwoekeren is. Dit plantje werkt zichzelf omhoog langs de stammen en stengels van andere planten. Met zijn bladeren verstikt het vervolgens de andere plant. Het is dus belangrijk om de haagwinde snel weg te halen als het uit zijn winterslaap komt.

De workshop ging over thee maken van inheemse planten en bloemen.

Aan de bosbingo deden 7 kinderen mee, de workshop werd gevolgd door 20 mensen. Er waren 18 vrijwilligers actief met de werkzaamheden.

De derde activiteit stond in het teken van de zomer. Op 10 juni 2023 werd het voedselbos klaar gemaakt voor de zomer. Het was al een paar maanden erg droog, dus de bomen en struiken snakten naar water. Met gieters werd water uit de sloot gehaald. De workshop had als thema Ra ra rabarber. Deze lekkere zomergroente bleek veel onverwachte kanten te hebben. Met een mobiele oven werden rabarbertaartjes gemaakt en er was rabarbersiroop. De workshop werd gegeven door Aviva van Bleijdestein. Er waren 15 belangstellenden bij de werkdag en de workshop. Vanwege de hitte waren er iets minder mensen dan verwacht, maar het was heel gezellig en geslaagd.

Zomer in het voedselbos

datum 12 augustus 2023

Aantal deelnemers : 10 deelnemers

Activiteit: De meeste bessen en frambozen zijn al geoogst, maar we konden volop genieten van ander kleinfruit, zoals aardbeien en bramen. De workshop, gegeven door Lekker Bezig Buiten, liet zien dat je hier verrassende gerechtjes mee kunt maken.

Het voedselbos werd onderhouden. Er was erg veel overlast van akkerwinde, dat de planten en struiken dreigde te verstikken. De bessen- en frambozenstruiken konden gesnoeid worden.

De herfst komt er aan

Datum : 9 september 2023

Aantal deelnemers : 16 volwassenen en 9 kinderen

Activiteit : Normaal gesproken is september de maand om appels en peren te oogsten. Helaas was er door het natte voorjaar en de droge zomer geen appel of peer te bekennen. Gelukkig waren er nog genoeg andere klussen te doen.

De workshop, onder leiding van Nancy Sars-Arkema, ging over het maken van met kruiden gearomatiseerde zoutmengsels. En er was een bosbingo, waarbij de kinderen in het voedselbos op zoek gingen naar voorwerpen om hun bingokaart vol te maken. Voor elke deelnemer was er een kleine attentie.

Het voedselbos gaat in rust

Datum : 14 oktober 2023

Aantal deelnemers : 12 deelnemers

Activiteit : Het voedselbos bereidt zich voor op de winter. De bomen en struiken laten hun blad vallen, dat we verzamelen om er bladcompost van te maken. Een deel van de grond werd afgedekt met karton. Daar werd compost uit één van de compostkorven op gestort. De bedoeling hiervan is om de onderliggende bodem los te maken, zodat we in het voorjaar de vele brandnetelwortels makkelijker kunnen verwijderen. Een andere manier om de bodem te verbeteren was het strooien van lavameel. De bomen en struiken kregen ook een laag houtsnippers bij de boomspiegels. Dit beschermt de bomen tegen uitdroging, onderdrukt de groei van gras en brandnetels en brengt nuttige schimmels in de bodem. De houtsnippers werden geleverd door de groendienst van de gemeente. Deze uitgebreide en praktische workshop werd gegeven door De CompostBakkers.

De winter in

Datum : 9 november 2023

Aantal deelnemers : 15 deelnemers

Activiteit : omdat er nog wat klusjes over waren, hebben we een extra werkdag ingelast. Er werden tayberry-struiken geplant, houtsnippers gestrooid en wat klein onderhoud aan struiken.

De workshop, gegeven voor Lekker Bezig Buiten, liet zien wat je allemaal van noten kunt maken : walnootlikeur, kastanjekaas en hazelnotentaart. Deze extra werkdag kon doorgaan omdat een geplande werkdag met vrijwilligers van een bedrijf niet doorging. Hiervoor waren al materialen ingekocht (catering, struiken en planten). Omdat een eerder geplande workshop niet door kon gaan, was er nog geld beschikbaar om voor deze werkdag ook een workshop te organiseren.

2.2 Nieuwe bomen

Dankzij een actie van Duurzaam Den Haag kregen we nog 6 nieuwe bomen voor het voedselbos: 3 vlieren, 2 mispels en een peer. In november zijn de bomen in het voedselbos geplant.

Sinds een paar jaar organiseert Ons Eten Den Haag fietstochten langs allerlei Haagse initiatieven rond voedsel in Den Haag en omstreken. Het voedselbos is al sinds de eerste keer in één van routes opgenomen. In 2023 werd de fietstocht twee keer georganiseerd, in juni en in september. Beide keren ontvingen we een groep van ruim 30 mensen, die een korte uitleg kregen van het voedselbos en tegelijk ook kennis konden maken met een andere manier van voedselproductie : duurzaam, toekomstgericht, regeneratief en plantaardig. We lieten zien hoe je op eenvoudige wijze iets lekkers kunt maken met planten die in elke tuin of park groeien.

2.3 Nominatie Gulden Klinker

Voor het voedselbos hebben we ook een aanvraag ingediend voor de Gulden Klinker bij de gemeente Den Haag. Jaarlijks kunnen initiatieven die zich inzetten voor een mooiere of groenere buurt hier een bedrag aanvragen. Op 27 november ontvingen we de officiële nominatie, twv duizend euro, uit handen van de stadsdeeldirecteur van Scheveningen. In 2024 (op 18 september) wordt de Gulden Klinker door wethouder Robert Barker ingestraat in het Voedselbos.

3 Activiteiten Mariahof

3.1 Overlijden Hans Hageman

In het najaar van 2023 ontvingen we het droeve bericht dat één van onze vrijwilligers was overleden. Hans Hageman was nog niet zolang betrokken bij de Mariahof en het Voedselbos, maar we kenden hem al wel, omdat hij bij alle activiteiten en evenementen in de wijk wel aanwezig was, vol interesse en aandacht. Ondanks zijn rollator deed hij wat hij kon in het voedselbos en in de Mariahof. We zullen hem missen.

3.2 Stages

De stichting heeft het afgelopen jaar drie stagiaires mogen ontvangen.

In de Mariahof waren twee stagiairs actief. Nicolette Maton en Tonja van Gorp. Beiden volgen de permacultuur opleiding van Eetbaar Park Den Haag. Ze gebruikten de Mariahof om praktijkervaring op te doen.

Van het St Paul college kregen we een verzoek voor een VMBO-snuffelstage. Edwin Doorschoot heeft met Jan meegelopen, gekeken en meegelopen bij de diverse projecten van de stichting. Hij vond het erg leuk.

3.3 Haags Preventie Akkoord

Het Haags Preventie Akkoord (HPA) is een initiatief van de gemeente voor een meer gestructureerde aanpak van problemen bij met name jongeren. Er zijn een zevental beleidslijnen uitgezet, waar organisaties en initiatieven programma's rond kunnen ontwikkelen om de benoemde problemen aan te pakken. De Stichting is door wijkmanager D. Claessens gevraagd om het boskokproject, dat we met het St. Paul College hebben uitgevoerd, ook in te brengen als project. Het programma sluit aan bij een aantal beleidslijnen, met name geestelijk welzijn (werken in de natuur), gezond eten, gelijke kansen (taalverwerving en talentontwikkeling). Marjan en Jan hebben deze opdracht uitgewerkt en een lesprogramma gemaakt. Het plan was om te gaan samenwerken met het Diamantcollege, de Oekraïneschool, het St. Paul college en de Vuurvlinder. Uiteindelijk is het alleen gelukt om met de Internationale Schakelklas (ISK) van het Diamantcollege een programma op te starten. Vier groepen (60 leerlingen) van de ISK hebben 2 x 4 lessen gekregen in de Mariahof (pannenkoeken bakken en pesto maken). De pubers vinden het allemaal erg leuk en doen enthousiast mee met de

werkzaamheden in de tuin en met het koken. In 2024 volgen nog een les en een afsluitende picknick voor genodigden. De leerlingen ontvangen dan ook een Boskok-certificaat.

3.4 Overlast

We hebben het afgelopen jaar af en toe wat overlast gehad in de Mariahof. Zo gebruikte een dakloze een paar maanden lang de gereedschapskist als woonplaats. Hij is uiteindelijk door de dienst handhaving uit de tuin verwijderd. Verder was er overlast van hangjongeren en arbeidsmigranten en werd er graffiti op de muur van de school gespoten.

De dienst handhaving gaf het advies om een bordje te plaatsen (verboden toegang art. 461) Dit maakt optreden voor hen makkelijker, ook bij andere overlast. Voor de buitenkeuken is dit een optie, omdat die officieel op het terrein van de school ligt.

Sinds de zomer is er vrijwel geen overlast meer. Er zijn af en toe nog sporen van drugsgebruik (zakjes, vloeipapier, aanstekers e.d.) maar geen hangjongeren meer.

4 Toverbosch Seizoenfeesten

Vier keer per jaar organiseert Toverbosch een seizoensfeest. Activiteiten voor jong en oud, met soms spectaculaire vuur- en lichtshows. Andere keren worden kleinere activiteiten georganiseerd, zoals het maken van bijenwasdoeken (om de oogst langer te kunnen bewaren en een dromenvanger om de mooie zomerse dromen vast te houden voor de komende wintermaanden. Per feest komen er ongeveer 90 bezoekers.

Luchtfeest 2023

Luchtfeest was een klein maar fijn geslaagd feest. Helaas zat het weer niet mee, en zaten we nog te bedenken of we het wel door wilde laten gaan. Gelukkig zijn we niet van suiker en onze bezoekers ook niet. Met z'n 25 bezoekers, vierden wij dat de dagen nu even lang zijn. We maakten met de creaworkshop windgongetjes. We gingen aan de slag met verschillende windgongbuisjes, linten en wol. Om de mooiste geluidscreaties te maken. Deze werden als kleine cadeautjes meegenomen door onze bezoekers. Met de foodworkshop poften wij kastanjes op het vuur. Deze werden ter plaatse lekker opgesmikkeld. Met het ritueel, stonden we stil bij het Mexicaanse feest de dag van de doden. We versierde doodshoofdkeekjes met lekker suikergoed. Ook was er een lekker seizoenssoepje op het vuur. En werden gezichtjes in vrolijke kleuren geschminkt.

Midwinterfeest 2023

Met z'n 50 bezoekers kwamen we samen om het midwinterfeest te vieren. Het feest stond in teken van wat het afgelopen jaar ons gebracht heeft. We maakten met de creaworkshop windwezens of te wel koinobori's. De maakten met crêpepapier, wc rolletjes en andere knutselmateriaal vliegende karpers om geluk en voorspoed aan te trekken. Met de foodworkshop stond fortune cookies bakken op de planning. Na thuis te hebben proef gebakken, kwamen we tot de conclusie dat het in de Yikos onze Keniaanse oven niet zou gaan lukken, helaas. Gelukkig zijn we vindingrijk en werden met de bezoekers heerlijke koekjes gebakken. En het geluk hebben we erbij gedacht. Met het ritueel stonden wij stil wat het afgelopen jaar ons gebracht heeft, wat we willen aantrekken of mogen loslaten. We schreven dit op strookjes papier, vlochten dit in een dennenappel en gaven het mee aan het vuur. Zoals altijd stond er een seizoenssoepje op het vuur.

Ook dit jaar werd een bouwweek georganiseerd. Bijdrage van het Jeugdvakantie loket.

5 Aanmoedigingsprijzen

5.1 Groen lintje van Groen Links Den Haag

De Haagse fractie van Groen links deelt jaarlijks een groen lintje uit aan initiatieven die zich inzetten voor duurzaamheid in Den Haag. Dit jaar werd onze Stichting verkozen. Op 10 oktober ontvingen Jan en Marjan een Groen Lintje uit handen van fractievoorzitter Maarten de Vuyst. De uitreiking vond plaats in de Mariahof. Er waren 10 genodigden.

5.2 Oscar van Stadsdeel Haagse Hout

Tijdens de jaarafsluiting van het Stadsdeel Haagse Hout, in de Pax-kerk aan Het Kleine Loo, ontvingen we uit handen van stadsdeeldirecteur Debora Lootsma en wethouder Saskia Bruines een Oscar. Het was een waardering voor onze inzet voor een groene wijk en de projecten die we met jongeren uitvoeren. Tijdens deze avond verzorgden boskoks Nathan en Lizzy voor de 100 genodigden een kleine versnapering : een pesto gemaakt van wilde kruiden.

6 Onderhoud stukje ruig gebied Reigersbergen

Ongeveer 5 jaar geleden is een enthousiaste groep vrijwilligers waaronder bestuurslid Petra Vermeulen begonnen met het maandelijks onderhoud van het ruige stukje bosstrook in Reigersbergen grenzend aan Park Marlot. Dit stukje bos is ooit in een ver verleden aangelegd als hout opslag. Het gebiedje dreigde steeds verder overwoekerd te raken door brandnetels en braam. Mede door stikstofdepositie gaat dit proces steeds sneller. De werkgroep herstelt de natuurlijke diversiteit door de balans tussen brandnetels, braam en de oorspronkelijke stinsen beplanting te herstellen. De paddenpoel die ook door de werkgroep enkele jaren geleden is gegraven herbergt inmiddels weer padden en kikkers.

De paden zijn in 2023 ook weer voorzien van zand, zodat het ook aantrekkelijk is om een kleine wandeling door dit gebiedje te maken.

7 Overige activiteiten

7.1 Ons Eten Den Haag fietstocht 25 mei en 17 september

Een initiatief van Ons Eten Den Haag om de korte voedselketen zichtbaar te maken. De deelnemers aan de fietstocht bezoeken een aantal initiatieven in en rond Den Haag die bezig zijn met lokaal voedsel : van kleinschalige moestuintjes (Spinozahof, Mariahof) en voedselbossen, tot kaasmakerijen en biologische boerderijen. Het Voedselbos is ook opgenomen in één van de vier routes. Per route komen ongeveer 25 deelnemers langs, die door ons worden ontvangen. We geven uitleg over het voedselbos en de voedseltransitie, en we maken ter plekke een wildplukpesto.

7.2 Aanwezigheid bij andere evenementen

- Proefparade

Op 23 april organiseerden Natuurlijk Nicole, Kunstpost en de Tuinen van Mariahoeve gezamenlijk de proefparade. Het was de tweede keer dat dit evenement werd georganiseerd. Nu op twee locaties: wijkpark De Horst – Mariahof en bij Lookatie364 (binnen). Het was een goed bezocht evenement. De boskoks hebben geholpen bij de opbouw van de marktkramen in het park en binnen bij Kunstpost.

30 september was een mini-proefparade, wederom bij Kunstpost en in het wijkpark. Zowel Jan als Marjan waren hierbij aanwezig. Ook een geslaagde middag. Er deden 50 kinderen mee aan de bosbingo in het park. Zo'n 15 mensen kwamen kruidenazijn maken.

- Oogstmarkt voedselbos Vlaardingen (10 september)

Jan heeft hier een kraam ingericht met oogst uit ons voedselbos. Het was een warme maar gezellige dag. Leuk om eens bij een ander voedselbos te kijken. Voedselbos Vlaardingen bestaat al 9 jaar en is ongeveer op dezelfde wijze opgezet als Voedselbos Mariahoeve, met een deel openbaar terrein. Het beheer gaat ook ongeveer op dezelfde wijze en gaf dus een leuk beeld van hoe ons voedselbos er over 7 jaar uit zou kunnen zien.

- Beleef het in het Haagse Bos

Georganiseerd door Natuurlijk Nicole. Dans en activiteiten tussen de bomen van het Haagse Bos. Op 25 juni was Jan aanwezig met een kraam van het voedselbos. Veel belangstelling. De editie van 5 november is vanwege slecht weer afgelast.

- United Mariahoeve

20 augustus, georganiseerd door United Mariahoeve in wijkpark De Horst. Jan was aanwezig met kraam, o.a. verkoop wildpluk salade en couscous. Suze Stiphout, vrijwilligster uit het Voedselbos, heeft geholpen.

- 65 jaar Mariahoeve

Georganiseerd door Lichtpuntjes van Mariahoeve. Marjan was aanwezig met een kraam.

- Eetbaar Park, 30 april

Lentefeest met workshops en een duurzame markt. Jan en Aviva waren aanwezig namens het Voedselbos. Ze gaven een workshop over koken met wilde planten en bemanden een kraam met producten uit het Voedselbos.

- Gastles Daan (imker) voor Taalles in de Mariahof

Eén van onze imkers, Daan, gaf op 8 juni een gastles aan 10 Aziatische vrouwen die Nederlands leren bij de bibliotheek. De dames kregen in de Mariahof uitleg over de bijen en honing. Ze vonden het zeer interessant.

7.3 Bijeenkomst Ons Eten Den Haag over korte voedselketen

Initiatief van Ons Eten Den Haag, mede georganiseerd door Jan. Een gesprek met een aantal organisaties (Volkstuinvereniging Mariahoeve, STEK, Rechtstreeks en andere) in de wijk die bezig zijn met voedsel. De discussie ging over de vraag: hoe lokale voedselinitiatieven kunnen bijdragen aan het voorkomen of verhelpen van voedselarmoede. Het was een zinvolle bijeenkomst.

7.4 PeP vrijwilligersmarkt

16 november konden organisaties die met vrijwilligers werken zich presenteren op een markt in het wijk- en dienstencentrum aan de Ivoorhorst. De bedoeling was het werven van vrijwilligers. Door het tijdstip (15:00 uur 's middags op een doordeweekse dag) kwamen er echter erg weinig buurtbewoners langs. Het was wel een goede gelegenheid om de contacten met andere organisaties aan te halen.

7.5 Taalles in de tuin

Op 8 juni heeft imker Daan een les gegeven (8 juni) over bijenhouden aan 10 deelnemers van de NT2 cursus van bibliotheek Den Haag. Ze waren zeer enthousiast.

7.6 Honingslingeren

Imker Daan en Theo lieten op 15 augustus zien wat er allemaal moet gebeuren om de honing uit de bijenkasten in potjes te krijgen. Ramen uit de kasten halen, waslaag verwijderen, ramen in de centrifuge, honing slingeren en uiteindelijk de honing opvangen in potjes. Het was een leerzame ochtend op de gang bij ons kantoor. Er waren ongeveer 10 mensen aanwezig.

7.7 Stadmakersfestival

Jan en Marjan zijn twee keer naar dit evenement geweest. Het wordt georganiseerd door de gemeente Den Haag, en is een moment waarop iedereen die bezig met het mooi en leefbaar maken en houden van de stad kan netwerken, kennis op doen en andere initiatieven kan ontmoeten. De bijeenkomst op 16 juni was vooral gericht op kennisoverdracht (workshops), op

29 september was er meer ruimte om anderen te ontmoeten. Jan en Marjan zijn naar beide bijeenkomsten geweest

7.8 Voedselbos Dag Nieuwegein

De landelijke organisatie van Voedselbossen organiseerde op 9 en 10 juni een weekend in Voedselbos Nieuwegein. Naast een markt waren er diverse workshops. Jan en Marjan zijn hier naar toe geweest met twee vrijwilligers van het Voedselbos.

7.9 Sociale media en pers

De Stichting heeft twee websites: [Tuinenvanmariahoeve.nl](https://tuinenvanmariahoeve.nl) en [Voedselbosmariahoeve.nl](https://voedselbosmariahoeve.nl). De site van de tuinen geeft informatie over de stichting, en heeft onder andere een overzicht van alle projecten die we in het hebben uitgevoerd, zowel afgesloten als lopende projecten. In 2023 is deze site door 4.426 personen bezocht, met 14.804 views.

De website van het voedselbos heeft 4.214 bezoekers gehad, met 10.983 views.

Naast deze pagina is er ook nog een aparte pagina voor de proefparade ([Proefparade.nl](https://proefparade.nl)). Deze kreeg 868 bezoekers met 1.266 views.

Ook op Facebook is de stichting actief, met twee pagina's: [tuinenvanmariahoeve](https://tuinenvanmariahoeve.nl) en [voedselbosmariahoeve](https://voedselbosmariahoeve.nl). Op deze pagina's worden vooral actuele zaken geplaatst.

Aankondigingen van activiteiten en foto's achteraf. De facebookpagina van de Tuinen heeft 700 volgers (73,5% vrouw en 26,5% man). De pagina van het Voedselbos heeft 365 volgers (83,5% vrouw en 16,5% man).

8 Bestuurlijke zaken

8.1 Convenant Mariahof en Diamantcollege

Met de opening van de nieuwbouw van De Vuurvlinder is het convenant tussen het stadsdeel Haagse Hout, het Diamantcollege, de Stichting en De Vuurvlinder vernieuwd. In het convenant wordt de wens tot samenwerking uitgesproken en zijn er afspraken gemaakt over het gebruik van het park. Op 28 september, tijdens de opening van het nieuwe schoolgebouw, werd het convenant ondertekend. Met het Diamantcollege zijn al concrete afspraken gemaakt, zoals de boskoklessen in de Mariahof.

8.2 10 jaar Stichting

In 2023 bestond de stichting 10 jaar. Sinds de oprichting in 2013 hebben we veel bereikt en gedaan om de wijk Mariahoeve groener te maken. Er is ook veel samengewerkt met andere organisaties en initiatieven uit de wijk. We hebben het heugelijke feit gevierd tijdens een etentje bij Pluk.

8.3 Vergaderingen

Het bestuur is in 2023 drie keer bij elkaar gekomen. In de vergaderingen zijn onder andere de volgende zaken aan de orde gekomen:

- Vacature voorzitter.
- Deelname BASE/FOOD project van universiteit Leiden
- Opening Groene Lokaal ROC Mondriaan
-

8.4 Voorzitter

We zijn er nog steeds niet in geslaagd een nieuwe voorzitter te vinden. Er is een vacature uitgezet bij de vacaturebank van PeP, maar dat heeft niets opgeleverd. Ook een oproep op de website en facebookpagina had geen resultaat.

9 Financiën

Tuinen Mariahoeve	Realisatie 2023				
Inkomsten	realisatie 2022	begroting 2023	realisatie 2023	begroting 2024	
Gulden Klinker Mariahof	€ 750,00	€ 750,00	€ 750,00	€ 750,00	
Gulden Klinker Voedselbos	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 750,00	
gebruik LOOKatie 2022	€ 0,00	€ 187,50	€ 187,50		
kosten pnm Toverbosch	€ 0,00	pm	€ 100,00	€ 0,00	
Oranjefonds, NL doet	€ 943,00	€ 600,00	€ 610,00		
gem. DH, Voedselbos	€ 3.177,00	pm	€ 0,00		
gem. DH, jongerenproject	€ 9.438,00	€ 4.640,75	€ 3.900,00	€ 740,75	
gem. DH, za. workshops	€ 2.180,00	€ 6.700,00	€ 6.711,50		
Cultuurfonds, website&bord	€ 3.950,00	€ 0,00			
Fonds 1818, pop-up rest.	€ 4.757,50	€ 282,25	€ 0,00	€ 282,25	
Staedion	€ 2.007,50	€ 0,00			
Toverbosch	€ 18.071,00	pm	€ 17.891,00	pm	
Totaal	€ 45.274,00	€ 13.160,50	€ 30.150,00	€ 2.523,00	
Uitgaven	realisatie 2022	begroting 2023	realisatie 2023	begroting 2024	
zaden&gereedschap	€ 518,25	pm	€ 491,50		
afscheid Simon	€ 190,00	pm	-		
lunch 10-jr Tuinen van Mhv	-	pm	€ 176,00		
bankkosten	€ 130,00	pm	€ 149,00		
Gulden Klinker Mariahof	€ 838,25	€ 0,00	€ 816,50	€ 750,00	
Gulden Klinker Voedselbos	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 750,00	
gebruik LOOKatie 2023	€ 375,00	€ 187,50	€ 187,50		
Oranjefonds, NL doet	€ 943,00	€ 600,00	€ 610,00		
gem. DH, Voedselbos	€ 3.177,00	€ 0,00	-		
gem. DH, jongerenproject	€ 4.797,25	€ 4.640,75	€ 3.900,00	€ 740,75	
gem. DH, za. workshops	€ 2.075,75	€ 6.700,00	€ 6.355,50		
Cultuurfonds, website&bord	€ 3.950,00	€ 0,00	-		
Fonds 1818, pop-up rest.	€ 4.475,25	€ 282,25	€ 0,00	€ 282,25	
Staedion	€ 2.007,50	€ 0,00	-		
Toverbosch	€ 18.071,00	pm	€ 17.772,00	pm	
Totaal	€ 40.710,00	€ 12.410,50	€ 29.641,50	€ 2.523,00	
groei vermogen			€ 508,50		

Activa	31-12-2023	31-12-2022	31-12-2021	
NL44 RABO 0113 1732 37	€ 511,70	€ 6.033,05	€ 1.541,15	
NL27 RABO 1096 1514 64	€ 3.375,00	€ 2.270,00	€ 2.270,00	
	€ 3.886,70	€ 8.303,05	€ 3.811,15	
balans	-€ 1.023,00	-€ 5.947,85	-€ 834,65	
	€ 2.863,70	€ 2.355,20	€ 2.976,50	
Passiva	31-12-2023	31-12-2022	31-12-2021	
Eigen vermogen begin jaar	€ 2.355,20	€ 2.976,50	€ 3.166,50	
groei vermogen	€ 508,50	-€ 621,30	-€ 190,00	
Eigen vermogen einde jaar	€ 2.863,70	€ 2.355,20	€ 2.976,50	
Balans	31-12-2023	31-12-2022		
gem. DH, Gulden Klinker	€ 0,00	-€ 750,00		
gem. DH, jongerenproject	-€ 740,75	-€ 4.640,75		
Fonds 1818, pop-up rest.	-€ 282,25	-€ 282,25		
workshop 9 nov. 22	€ 0,00	-€ 115,45		
kantoorruimte 2022	€ 0,00	-€ 187,50		
correctie	€ 0,00	€ 28,10		
totaal	-€ 1.023,00	-€ 5.947,85		

